

Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming

Bouwplanontwikkeling en bestemmingsplanprocedure Achterdiep Noordzijde 80/80A Sappemeer

Bureau Biota rapportage 2019-034

Bureau Biota
Oude Marswal 38
8015 ED Zwolle
www.bureaubiota.com
info@bureaubiota.com

Projectgegevens

Opdrachtgever: Jan P. Mulder
Achterdiep Noordzijde 80
9611 BW Sappemeer

Projectomschrijving: Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming
Bouwplanontwikkeling en bestemmingsplanprocedure
Achterdiep Noordzijde 80/80A Sappemeer

Aannemer: Bureau Biota
Oude Marswal 38
8015 ED Zwolle

KvK nummer: 59869984
BTW nummer: NL853674942B01

Contactpersoon: Dr. Ir. G. Milder-Mulderij (Bureau Biota)
06 24 62 03 14

Datum: 29 januari 2020

Status: Definitief

Akkoord: Dr. Ir. G. Milder-Mulderij (Directeur)

Projectnummer: 2019-063

Rapportnummer: 2019-034

Te citeren als:

Van Buren-Wolf E.T. & G. Milder-Mulderij 2019. Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming – Bouwplanontwikkeling en bestemmingsplanprocedure Achterdiep Noordzijde 80/80A Sappemeer. Bureau Biota rapport 2019-034. In opdracht van de heer J.P. Mulder.

Bureau Biota heeft dit rapport opgesteld in opdracht van dhr. Mulder. Daarmee is dit rapport eigendom van eerdergenoemde opdrachtgever. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, microfilm, fotokopie, of welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Bureau Biota. Het is ook niet toegestaan dit rapport zonder toestemming te gebruiken voor enig ander werk dan waarvoor dit product is ontwikkeld. Bureau Biota zijn niet aansprakelijk voor gevolgschade of schade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Biota; Opdrachtgever vrijwaart Bureau Biota van aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Samenvatting

Aanleiding

Op het terrein van Achterdiep Noordzijde 80/80A in Sappemeer heeft de heer Mulder plannen om twee aan de straatkant gelegen delen van een kavel te gaan ontwikkelen. Het huidige gebruik van deze twee delen van de kavel is landbouw, er wordt wisselend mais of aardappelen verbouwd. De heer Mulder heeft het plan om op elk een duurzame woning te bouwen. Voor deze bouwontwikkeling dient een bestemmingsplanprocedure doorlopen te worden. Hiervoor moet er een quickscan met betrekking tot de Wet natuurbescherming plaatsvinden om te onderzoeken of er mogelijk beschermde dier- en/of plantensoorten in het geding zijn bij de realisatie en ingebruikname van de twee woningen. In de voorliggende rapportage doet Bureau Biota verslag van de uitgevoerde quickscan/natuurtoets en presenteren we de conclusies aangaande de bescherming van soorten binnen het onderzoeksterrein.

Doelstelling

Het doel van dit natuuronderzoek is het in kaart brengen van de potenties van het onderzoeksgebied voor soorten die beschermd worden onder de Wet natuurbescherming (Wnb) en het bepalen van de effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving. Het onderzoek brengt in beeld:

- of beschermde soorten planten en dieren aanwezig zijn op of rondom het onderzoeksterrein;
- of er potenties zijn voor Wnb-beschermde soorten die tijdens het veldbezoek niet aangetroffen zijn;
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de bovengenoemde wet worden overtreden (soortenbescherming en gebiedsbescherming);
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen te vermijden;
- en hoe te handelen om te voldoen aan de zorgplicht en de Wet natuurbescherming na te leven;
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing van bovengenoemde wet of dat er eerst nog nader onderzoek moet worden verricht om tot deze conclusie te komen.

Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen we concluderen dat voor de voorgenomen ontwikkeling op de twee aangewezen percelen geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is als het gaat om de geplande werkzaamheden in het kader van de nieuwe situatie met twee nieuwe woningen op de percelen.

Er zijn geen soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming aangetroffen op het onderzoeksterrein (twee nieuwbouwperven) en deze worden hier gezien de huidige milieucondities ook niet verwacht.

Voor het onderdeel gebiedsbescherming raden we aan het te zijner tijd vigerende stikstofbeleid na te gaan, omdat er momenteel veel discussie is over hoe hiermee om te gaan. Als op termijn duidelijker is hoe de realisatie van de twee woningen aangepakt gaat worden dan kan hier ook gericht een calculatie op worden uitgevoerd om te bepalen of de realisatie en ingebruikname effecten hebben op omliggende Natura 2000-gebieden.

Voor het onderdeel houtopstanden is geen kapmelding verplicht voor de voorgenomen plannen omdat er geen bomen gekapt gaan worden.

Te allen tijde dient men tijdens het werk rekening te houden met de zorgplicht. Hiervoor is het advies de werkzaamheden zo veel mogelijk buiten de broedperiode uit te voeren en altijd te zorgen voor vrije vluchtroutes.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Doel van het onderzoek	2
3	Omschrijving onderzoeksterrein en voorgenomen plannen	2
4	Wettelijk kader	4
4.1	Soortbescherming	4
4.2	Gebiedsbescherming	6
4.3	Houtopstanden	8
5	Werkwijze	9
6	Bevindingen uit het onderzoek	9
6.1	Algemene indruk tijdens veldbezoek	9
6.2	Vleermuizen	11
6.3	Overige zoogdieren	11
6.4	Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels	12
6.5	Overige broedvogels	12
6.6	Watergebonden soorten (vissen/amfibieën)	12
6.7	Reptielen	12
6.8	Flora	12
6.9	Overige beschermde soorten	12
7	Te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep	13
7.1	Soortenbescherming	13
7.2	Gebiedsbescherming	13
7.3	Houtopstanden	14
8	Conclusies en aanbevelingen	15
9	Geraadpleegde bronnen	16
Bijlage 1	Toelichting bepalingen Wet natuurbescherming	17
Bijlage 2	NDFF gegevens	20

1 Inleiding

Op het terrein van Achterdiep Noordzijde 80/80A in Sappemeer heeft de heer Mulder plannen om twee aan de straatkant gelegen delen van een kavel te gaan ontwikkelen. Het huidige gebruik van deze twee delen van de kavel is landbouw, er wordt wisselend mais of aardappelen verbouwd. De heer Mulder heeft het plan om op elk een duurzame woning te bouwen. Voor deze bouwontwikkeling dient een bestemmingsplanprocedure doorlopen te worden. Hiervoor moet er een quickscan met betrekking tot de Wet natuurbescherming plaatsvinden om te onderzoeken of er mogelijk beschermde dier- en/of plantensoorten in het geding zijn bij de realisatie en ingebruikname van de twee woningen. In de voorliggende rapportage doet Bureau Biota verslag van de uitgevoerde quickscan/natuurtoets en presenteren we de conclusies aangaande de bescherming van soorten binnen het onderzoeksterrein.

2 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de potenties van het onderzoeksgebied voor soorten die beschermd worden onder de Wet natuurbescherming (Wnb) en het bepalen van de effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving. Het onderzoek brengt in beeld:

- of beschermde soorten planten en dieren aanwezig zijn op of rondom het onderzoeksterrein;
- of er potenties zijn voor Wnb-beschermde soorten die tijdens het veldbezoek niet aangetroffen zijn;
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de bovengenoemde wet worden overtreden (soorten- en gebiedsbescherming);
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen te vermijden;
- en hoe te handelen om te voldoen aan de zorgplicht en de Wet natuurbescherming na te leven
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing van bovengenoemde wet of dat er eerst nog nader onderzoek moet worden verricht om tot deze conclusie te komen.

3 Omschrijving onderzoeksterrein en voorgenomen plannen

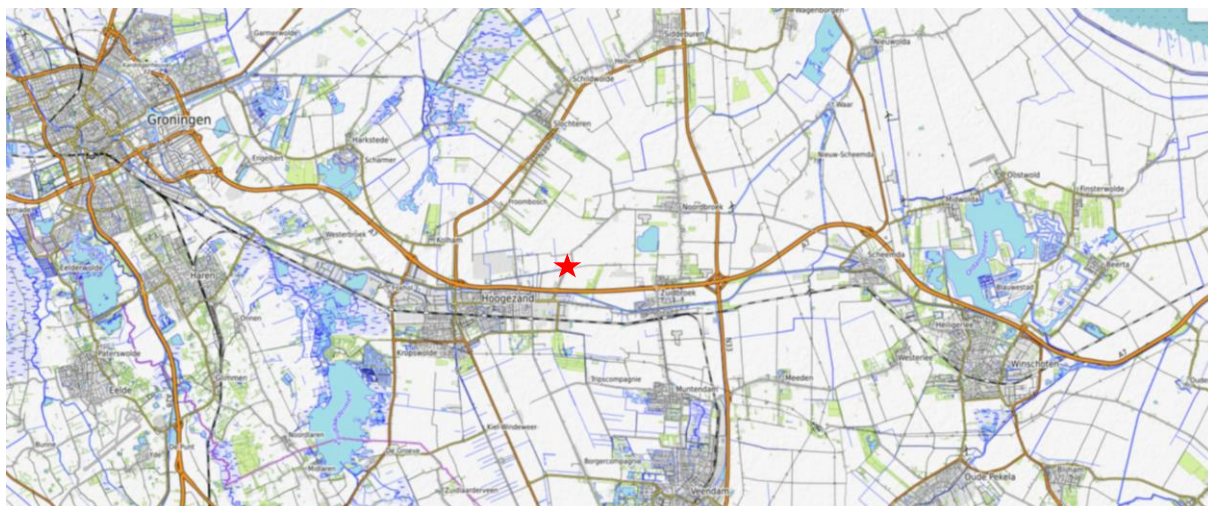
Het onderzoeksterrein bestaat uit twee kleinere percelen. Deze percelen liggen aan het Achterdiep Noordzijde in Sappemeer. Het onderzoeksterrein is momenteel nog in gebruik als landbouwgrond. Er wordt wisselend aardappelen of mais verbouwd. De grond wordt hierbij jaarlijks meerdere keren bewerkt, denk hierbij aan ploegen, zaaien en oogsten. De grondsoort lijkt een kleiige zandgrond. Langs de straatkant staat een rij eikenbomen met aan de straatzijde nog een meidoornhaag. Langs het rechter perceel aan de oostzijde ligt een bredere sloot. Er staat veel bosschage en begroeiing rondom de huizen die naast de percelen staan. Deze bosschage komt in het algemeen enigszins verwilderd over.

In de omgeving rondom het onderzoeksgebied is landbouw het hoofdzakelijke landgebruik. Aan de overzijde van het Achterdiep Noordzijde ligt een kanaal (het Achterdiep) dat parallel langs de weg ligt. Verder staat er nog bebouwing aan deze straat en langs de weg naar het zuiden richting Sappemeer. Deze bebouwing bestaat voornamelijk uit huizen met het nodige groen van de tuinen. Langs de meeste wegen in de omgeving staan diverse bomen, zoals gewone es (*Fraxinus excelsior*) en zomereik (*Quercus robur*).

Het voornemen is om van de twee in Figuur 1 in blauw aangegeven percelen de bestemming 'Landbouwgrond' aan te gaan passen naar 'Wonen' en op elk perceel een huis te bouwen. Voor zover bekend is er nog geen concreet plan wat voor soort bebouwing hier zal worden ontwikkeld. Het voornemen is wel om deze woningen zo duurzaam mogelijk te laten zijn.

Voor realisatie van de twee woningen zal er een opening in de meidoornhaag gemaakt worden welke als oprit gaat fungeren. Hierbij is geen kap van de rij zomereiken gepland.

Figuur 1 Globale ligging van het plangebied (rode ster) in Groningen (boven) en de twee voorgenomen bouwvlakken (blauwe contouren) aan de Achterdiep Noordzijde 80/80A te Sappemeer (onder). Bronnen ondergrond: Boven, OpenTopo.nl; Onder, Google Earth.

4 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming vervangt sinds 1 januari 2017 drie wetten: de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Boswet. Het doel van het instellen van deze nieuwe wet was driedelig: het beschermen van de biodiversiteit, decentralisatie van natuurbescherming en vereenvoudiging van de regels. Waar vroeger de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland gevoegd gezag was liggen de verantwoordelijkheden aangaande de Wet natuurbescherming tegenwoordig grotendeels bij de provincies.

De Wet natuurbescherming ziet toe op:

- Het beschermen en ontwikkelen van natuur en het behoud en herstel van de biodiversiteit;
- Het beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- Het borgen van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biodiversiteit en hun cultuurhistorische betekenis.

Zowel soortenbescherming als gebiedsbescherming zijn nu in de Wet natuurbescherming geregeld (zie ook Bijlage 1). Ook vertelt de nieuwe wet ons hoe we om dienen te gaan met houtopstanden. *Soortenbescherming* werd voorheen geregeld in de Flora- en faunawet, *gebiedsbescherming* in de Natuurbeschermingswet en het onderdeel *houtopstanden* in de Boswet. Hieronder lichten we elk van de drie onderdelen van de nieuwe Wet natuurbescherming kort toe.

4.1 Soortbescherming

Binnen dit onderdeel van de wet is de bescherming van in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Doel van dit onderdeel is dus de instandhouding van deze wilde planten en dieren. Naast de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren in Nederland (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, zie ook Bijlage 1) geldt er voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. De soorten met een aanvullend beschermingsregime zijn te verdelen in drie groepen:

- Artikel 3.1 Vogels (Europese Vogelrichtlijn);
- Artikel 3.5 Overige strikt beschermde soorten (Europese Habitatrichtlijn, Verdragen Bern/Bonn);
- Artikel 3.10 Nationaal beschermde soorten (waaronder Rode Lijst-soorten).

Bijlage 1 gaat nog wat dieper in op het bovenstaande.

Vogels

Voor wat betreft de vogels is er in deze wet bepaald dat alle broedende vogels, hun eieren, de vast rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving daarvan zijn beschermd. Alle vogelsoorten zijn onderscheiden in vijf categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats;
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;

3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen;
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Voor het verstoren van broedende vogels wordt geen ontheffing verleend. Voor het verstoren van broedgevallen en/of het aantasten van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen, geldt een zware toets (vergelijkbaar met toetsing van Habitatrichtlijnsoorten).

Habitatrichtlijn/Verdrag van Bern/Verdrag van Bonn

Voor de planten- en diersoorten vernoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn¹, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern² of bijlage I bij het Verdrag van Bonn³ geldt dus een aanvullend beschermingsregime. Voor deze soorten geldt dat alleen ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten, geen andere bevredigende oplossing voor en geplande ingreep voorhanden is en sprake is van een in of bij wet genoemd belang.

Nationaal beschermde soorten

Bijlage 1 onderdeel a van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming geeft een overzicht van de diersoorten die we op nationaal niveau dienen te beschermen (zie ook Bijlage 1 van dit rapport). Bijlage 1 onderdeel b van artikel 3.10 van bovengenoemde wet doet hetzelfde, maar dan voor beschermde plantensoorten (zie ook Bijlage 1 van dit rapport). De diersoorten uit deze bijlage mogen niet opzettelijk gedood of gevangen worden. Voor de plantensoorten uit de genoemde bijlage geldt dat ze in hun natuurlijke verspreidingsgebied niet opzettelijk mogen worden geplukt, verzameld, afgesneden, onworteld of vernield.

Voor de 'andere soorten' uit de Wet natuurbescherming geldt dat een ontheffing nodig is bij ruimtelijke ingrepen met naar verwachting negatieve effecten op de genoemde soorten. Een uitzondering hierop is een situatie waarbij gebruik gemaakt wordt van een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen worden opgesteld door initiatiefnemers en beschrijven welke handelingen ze uitvoeren en hoe hierbij de beschermde soorten zo veel mogelijk worden ontzien. Het Rijk en de provincies zijn samen verantwoordelijk voor gedragscodes⁴. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) keurt gedragscodes goed en de provincies zorgen ervoor dat de regels worden nageleefd. De provincies worden daarom ook betrokken bij de goedkeuring van een gedragscode. De ontheffing blijft alleen van kracht als ook aantoonbaar volgens de gestelde gedragscode wordt gewerkt.

Voor de nationaal beschermde soorten hebben de provincies in het kader van beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen de bevoegdheid om via een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. De provincie Groningen doet dit voor de volgende soorten:

¹ <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/habitatrichtlijn>

² <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bern-conventie>

³ <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bonn-conventie>

⁴ <https://mijn.rvo.nl/overzicht-gedragscodes>

Amfibieën	Zoogdieren	Zoogdieren (vervolg)	Zoogdieren (vervolg)
• bruine kikker • gewone pad • kleine watersalamander • meerkikker • middelste groene kikker/bastaard kikker	• aardmuis • bosmuis • bunzing • dwergmuis • dwergspitsmuis • egel • gewone bosspitsmuis	• haas • hermelijn • huisspitsmuis • konijn • ondergrondse woelmuis • haas • ree	• rosse woelmuis • tweekleurige bosspitsmuis • veldmuis • vos • wezel • woelrat

4.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het tweede onderdeel binnen de Wet natuurbescherming gaat in op de gebiedsbescherming. In dit deel zijn de bepalingen uit de richtlijnen van de Europese Unie (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn) voor wat betreft de bescherming van gebieden vertaald naar het nationaal recht. Dit onderdeel regelt dus de bescherming van Natura 2000 gebieden. De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) valt hierbuiten, maar we komen hier later in het rapport nog op terug.

In ons land hebben we ruim 160 gebieden die vallen onder Natura 2000. Voor elk van deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen voor zowel soorten als vegetatietypen opgesteld. Nadelige gevolgen van initiatieven op deze instandhoudingsdoelen dienen vermeden te worden of zo veel mogelijk beperkt te worden. Om projecten in of nabij deze beschermde gebieden uit te kunnen voeren is dus in sommige gevallen een vergunning vereist.

Via de website van het Ministerie van Economische Zaken⁵ is te verifiëren of een plangebied in de buurt van een beschermd natuurgebied ligt. Hiervoor kan een kaart worden aangeroepen waarop aangegeven staat waar zich Natura 2000-terreinen, wetlands of nationale parken bevinden. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het *Zuidlaardermeergebied* (gelegen ten westen van Hoogezand). Het plangebied ligt op een afstand van 6,5 kilometer van het meest nabij gelegen deel van bovengenoemd Natura 2000-gebied (Figuur 2).

Natuurnetwerk Nederland

Naast de gebieden die binnen de Wet natuurbescherming al beschermd worden hebben we in Nederland ook nog te maken met een Natuurnetwerk Nederland, het NNN⁶. Dit is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Met het netwerk beoogt men natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied te verbinden.

Bescherming van het NNN vindt plaats vanuit de provinciale Verordening Ruimte (inclusief de omgevingsplannen) en de landelijke Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Het ruimtelijke beleid voor het netwerk is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de 'wezenlijke kenmerken en waarden' (denk aan natuurdoelen, natuurkwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, waterhuishouding, bodem-, lucht- en waterkwaliteit, rust, stilte, donkerte, landschapsstructuur, belevingswaarde etc.).

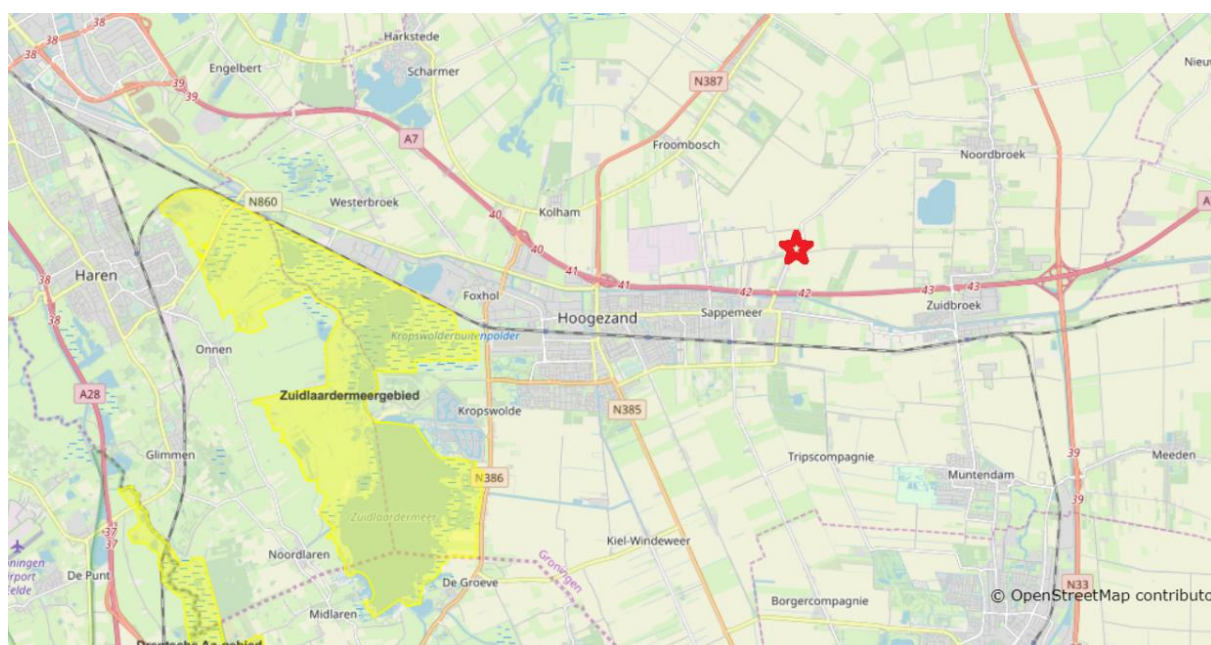
⁵ <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>

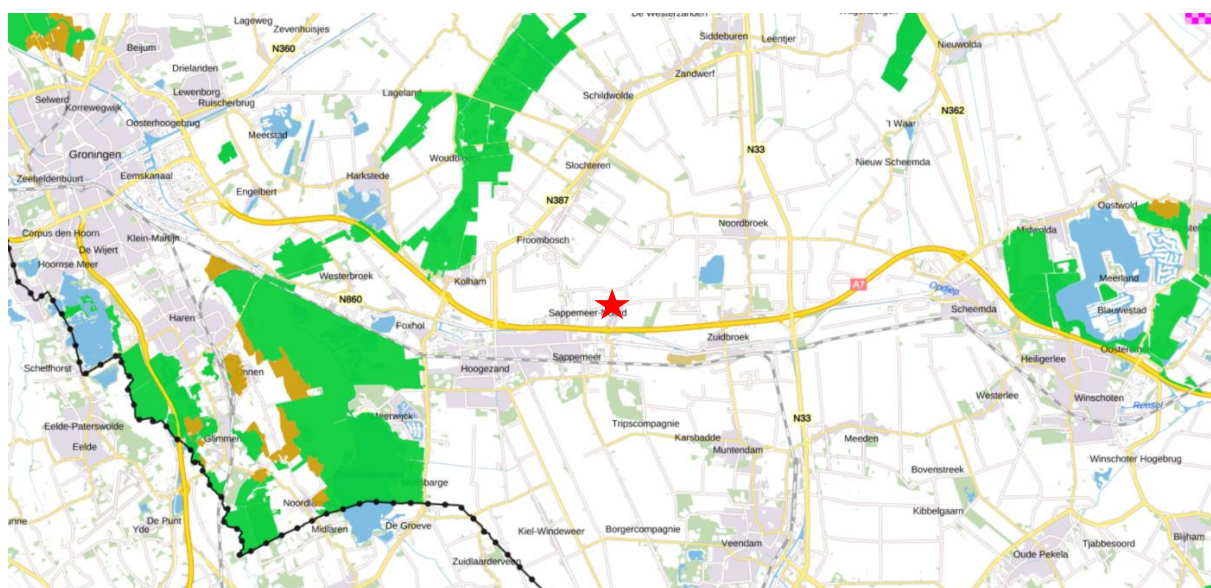

Op deze gebieden is volgens de Nota Ruimte het 'nee-tenzij'-principe van kracht. Plannen/ projecten worden allemaal volgens dit principe getoetst. In sommige provincies heeft het NNN-beleid externe werking en in sommige provincies niet. Als het NNN-beleid in een provincie externe werking heeft, betekent dit dat het beleid ook voor initiatieven rondom het natuurgebied geldt, die invloed hebben op het natuurgebied. Als het NNN-beleid geen externe werking heeft, is dit beleid alleen van toepassing op activiteiten die worden verricht binnen het netwerk. Voor Groningen geldt dat het NNN-beleid geen externe werking heeft.

De dichtstbijzijnde terreinen die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) liggen op ruim vier kilometer afstand van het plangebied (Figuur 3).

Figuur 2 Ligging van het plangebied (rode ster) ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, het Zuidlaardermeer.

Figuur 3 Ligging van het plangebied (rode ster) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland. Bron: [omgevingsvisie Groningen 2020](#).

4.3 Houtopstanden

In dit onderdeel van de Wet natuurbescherming is de bescherming van houtopstanden buiten de bebouwde kom geregeld. Het voornaamste doel hiervan is het in stand houden van het areaal bossen en beplantingen in Nederland. Elke Nederlandse provincie heeft verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer ontheffing van de herbeplantingsplicht kan worden verleend. Daarmee wordt de functie van bossen en beplantingen gegarandeerd als habitat voor dieren en planten, als recreatiegebied en als 'groene long' voor ons dichtbevolkte land. Voordat een houtopstand die onder de bovengenoemde wet valt, geveld kan worden, moet volgens de wet een kapmelding worden gedaan bij de provincie. De provincie Groningen heeft hierover het volgende vastgelegd:

Een melding als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet, wordt niet minder dan 6 weken voorafgaand aan de velling gedaan en niet langer dan 1 jaar voorafgaand aan de velling.

Gedeputeerde staten kunnen op verzoek toestaan dat binnen 6 weken na de melding als bedoeld in het eerste lid wordt aangevangen met de velling.

Een melding als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet wordt niet anders gedaan dan via een door Gedeputeerde Staten daartoe vastgesteld formulier of vastgestelde elektronische wijze (Provincie Groningen, 2016).

Regels omtrent het herplanten van bomen zijn te vinden in Hoofdstuk 7 Houtopstanden van de Verordening natuurbescherming provincie Groningen (Provincie Groningen, 2016).

In onderstaande gevallen is sprake van de noodzaak tot het melden van de kap:

- Als men buiten de bebouwde kom bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend (houtopstand) wil kappen en het gaat om een oppervlakte van minimaal 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen;
- Indien men minder dan 10 are gaat kappen, maar deze te kappen houtopstand onderdeel is van een zelfstandige eenheid (denk hierbij aan een bos) groter dan 10 are;
- Wanneer een houtopstand ernstig beschadigd raakt of verdwijnt, bijvoorbeeld door vee, het onrechtmatig vellen door een derde, door ziekte of storm (Provincie Groningen, 2019).

Kapvergunning via gemeente

Soms is er ook een kapvergunning nodig, naast de kapmelding voor de Wet natuurbescherming. De gemeente geeft kapvergunningen af. Voordat men gaat kappen is het raadzaam om bij de gemeente na te vragen of een kapvergunning is vereist. Als dat zo is, moet deze apart worden aangevraagd. In het bomenbeleidsplan van de gemeente ligt vast voor welke bomen deze vergunning nodig is. Voor Gemeente Midden-Groningen is deze verordening te vinden op:

https://www.midden-groningen.nl/inwoner/product/milieu-leefomgeving-duurzaamheid_leefomgeving_bomen-kappen

5 Werkwijze

Voorafgaand aan het veldbezoek is een indruk van het gebied gemaakt op basis van gebiedskenmerken in relatie tot de voorgenomen plannen. Op basis daarvan is in kaart gebracht waarvoor nog aanvullende gegevens wenselijk zijn.

Om een gedegen conclusie te trekken, is ook gebruik gemaakt van (digitaal en online) beschikbare verspreidingsgegevens uit onder andere de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en andere naslagwerken. Deze gegevens zijn van belang voor het maken van een goede afweging van de mogelijke effecten op de aanwezige natuurwaarden.

Om in beeld te brengen welke (potenties voor) beschermde natuurwaarden op of nabij het onderzoeksterrein aanwezig zijn (actuele situatie), heeft Bureau Biota op 20 november 2019 een veldbezoek gebracht. Het veldonderzoek is bij daglicht uitgevoerd om voor zoveel mogelijk beschermde soortgroepen een goede inschatting van de aanwezigheid/potenties in het gebied te maken. Tijdens het veldwerk voor deze quickscan is vooral gekeken naar de terrestrische soorten, omdat er binnen het plangebied geen open water aanwezig is. De sloot naast oostelijke perceel behoorde niet tot het onderzoeksgebied.

Eén veldbezoek aan een plangebied (twee te bebouwen percelen) in deze periode van het jaar (nazomer 2019) is niet voldoende voor het gedetailleerd onderzoeken van de verspreiding en aantallen van veel soortgroepen. Veel soorten zijn namelijk minder actief in de nazomer en het najaar, sommigen gaan zelfs al in winterslaap of trekken weg.

Echter, wanneer men zich beperkt tot onder de Wet natuurbescherming vastgestelde soorten en leefgebieden en men kennis heeft van de ecologie van deze soorten en leefgebieden dan kan een ervaren ecoloog ook in dit jaargetijde een goede inschatting maken van de potenties van het terrein voor gebruik door beschermde soorten.

In onze ogen is een eenmalig veldonderzoek door een ervaren ecoloog in combinatie met de opgevraagde/verzamelde biologische gegevens van (de omgeving van) het onderzoeksgebied voldoende om ook in deze tijd van het jaar een gedegen inschatting te kunnen maken van de potenties van dit terrein voor beschermde natuurwaarden en hier conclusies aan te verbinden voor wat betreft de bepalingen vastgelegd in de Wet natuurbescherming in relatie tot de geplande ingreep. Echter, 100% zekerheid geeft een eenmalig veldbezoek nooit.

6 Bevindingen uit het onderzoek

6.1 Algemene indruk tijdens veldbezoek

Het landbouwperceel waar de twee blauw omliggende percelen (Figuur 1) deel van uitmaken bevat momenteel geen spraakmakende natuurwaarden. Het perceel wordt meerdere keren per jaar bewerkt, het wordt zo nodig bemest en er wordt eventueel gebruik gemaakt van de nodige gewasbeschermingsmiddelen. Dit om ervoor te zorgen dat de beoogde teelt, mais of aardappelen, succesvol zal zijn. Al deze handelingen zijn funest voor enige natuurwaarden die vanuit de Wet natuurbescherming gezien van belang zouden kunnen zijn. De bodem bestaat uit stevig vastgereden kleiige/zandige grond, waar het water op blijft staan (Figuur 4) Dit geeft aan dat de grond erg verdicht is door de bewerkingen die hebben plaats gevonden.

Bij beide percelen staat aan de straat een rij zomereiken met aan de straatzijde kant ook nog een meidoornhaag. Rondom de huizen die naast de percelen staan is ook het nodige groen in de vorm van in het algemeen wat verwilderde bosschage aanwezig (Figuur 4). In dit groen zullen de diverse algemene voorkomende soorten hun foerageer- of leefgebied hebben.

De smalle randen langs het landbouwperceel die niet bewerkt zijn, zien er erg verrijkt uit. Er staat hier bijvoorbeeld veel grote brandnetel, waarbij op stukken ook planten van anderhalve meter hoog stonden. De standplaats van de grote brandnetel bestaat doorgaans uit stikstofrijke, humushoudende grond, vaak op halfbeschaduwde plaatsen. Langs het meest oostelijk gelegen perceel ligt een sloot. Deze ziet er ook erg verrijkt uit. Het eerste deel vanaf de straat gezien is geschoond, verderop staat de sloot nog vol met waterplanten.

Figuur 4 Algemeen beeld van het onderzoeksgebied. Van linksboven naar rechtsonder: een beeld van het landbouwperceel, de rij zomereiken met meidoornhaag, de sloot langs het rechter perceel en verwilderde bosschage.

6.2 Vleermuizen

Van de in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn in de omgeving van het plangebied twee soorten waargenomen, de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) (NDFF, 2019 en Bijlage 2). Beide soorten zijn niet binnen een straal van 250 meter binnen het plangebied waargenomen. Wel is de verwachting, als er naar de directe omgeving van het plangebied gekeken wordt, dat beide soorten ook het lijnvormige element van het Achterdiep Noordzijde kunnen gebruiken om te foerageren en/of langs te navigeren (migratieroute). In één van de zomereiken is een holte gevonden, welke mogelijk gebruikt zou kunnen worden als verblijfplaats (Figuur 5).

Figuur 5 Van linksboven naar rechtsonder: Een duidelijk verruigd stuk greppel verderop in het landbouwperceel aan de westkant van het terrein, het gat in de zomereik, verse sporen van een fazant, verse sporen van een ree.

6.3 Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn er sporen van reeën (*Capreolus capreolus*) in het landbouwperceel gevonden. Verder zijn er incidenteel in de omgeving (straal van één kilometer) nog de volgende soorten gemeld: hermelijn (*Mustela erminea*), vos (*Vulpes vulpes*) en egel (*Erinaceus europaeus*) (NDFF, 2017-2019). Geen van deze soorten heeft zijn vaste verblijfplaats in het onderzoeksgebied. Er zijn verder ook geen potenties gevonden voor overig beschermde zoogdiersoorten.

6.4 Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels

In het onderzoeksgebied werden geen plaatsen aangetroffen die in gebruik zijn of potentie lijken te hebben voor jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels.

6.5 Overige broedvogels

Aan de kleinere zangvogels biedt de gehele omgeving tal van nest- en foerageergelegenheid. Er zijn in het verleden immers van diverse vogels waarnemingen (in een straal van 250 meter) gedaan: braamsluiper (*Sylvia curruca*), geelgors (*Emberiza citrinella*), grasmus (*Sylvia communis*), zanglijster (*Turdus philomelos*) en zwartkop (*Sylvia atricapilla*). Verder is de verwachting dat algemene soorten zoals kool- en pimpelmees (*Parus major* en *Cyanistes caeruleus*), merel (*Turdus merula*) en vink (*Fringilla coelebs*) ook hier aanwezig zullen zijn.

Het onderzoeksgebied zelf heeft deze potentie geheel niet vanwege het gebrek aan begroeiing en de meerdere rondgangen van zwaar materiaal op het landbouwperceel. Wel is er nog een indirecte waarneming tijdens het veldbezoek gedaan van een fazant. Tijdens het bezoek werd namelijk een prent in het landbouwperceel (Figuur 5). De vogel zal hier aan het foerageren zijn geweest.

6.6 Watergebonden soorten (vissen/amfibieën)

Langs de oostzijde van het rechter perceel ligt een sloot. Er zijn geen waarnemingen van amfibieën- of vissoorten in deze omgeving bekend (NDFF, 2019). Te verwachten valt dat algemene soorten zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), groene kikker spec. (*Pelophylax* sp.), kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en driedoornige stekelbaars (*Gasterosteus aculeatus*) hier aanwezig kunnen zijn.

6.7 Reptielen

In de wijde omtrek van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van reptielen (NDFF, 2019). Verder achten wij het plangebied ongeschikt als leefgebied voor reptielen, op eventueel een ringslag (*Natrix natrix*) na. Deze komt echter niet in de omgeving voor.

6.8 Flora

Op de twee in blauw aangegeven landbouwpercelen uit Figuur 1 zijn geen wilde planten aangetroffen, aangezien er dit jaar op de twee percelen nog aardappelen zijn verbouwd en deze dit najaar zijn geoogst. Wel lagen er nog de nodige aardappelen die bij de oogst niet zijn meegenomen. Langs de buitenrand van de percelen, de delen die niet in de bewerking van de percelen zijn meegenomen, werden algemene soorten waargenomen zoals grote brandnetel (*Urtica dioica*), gestreepte witbol (*Holcus lanatus*), hondsdrif (*Hederacea glechoma*), melde spec. (*Atriplex* sp.), gewone braam (*Rubus fruticosus*) en riet (*Phragmites australis*). Langs de sloot naast het rechter perceel stond als opvallende plant nog groot hoefblad (*Petasites hybridus*).

6.9 Overige beschermde soorten

We verwachten op basis van de gebiedskenmerken en beschikbare verspreidingsgegevens geen andere beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen plannen.

7 Te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep

7.1 Soortenbescherming

Met de voorgenomen plannen zullen geen vaste rust- of verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels verloren gaan, omdat deze nestplaatsen niet zijn aangetroffen en er geen potenties aanwezig lijken voor zulke nestplaatsen in het onderzoeksgebied.

Wel is het goed om te onthouden dat de nesten van zowel jaarrond als niet-jaarrond beschermde vogels in het broedseizoen wettelijke bescherming genieten. Dit heeft niet alleen betrekking op verwijdering van nestgelegenheid, maar ook op verstoring. Een vogelnest in een boom of bosschage is makkelijk over het hoofd te zien en het is dus raadzaam de geplande werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Van de overige beschermde soorten zijn geen waarnemingen bekend en tijdens het veldbezoek zijn er ook geen potenties voor deze soorten in het onderzoeksgebied waargenomen, met uitzondering van de rij eikenbomen in combinatie met de meidoorn haag welke mogelijk dient als foerageergebied en/of onderdeel van een migratieroute voor vleermuizen.

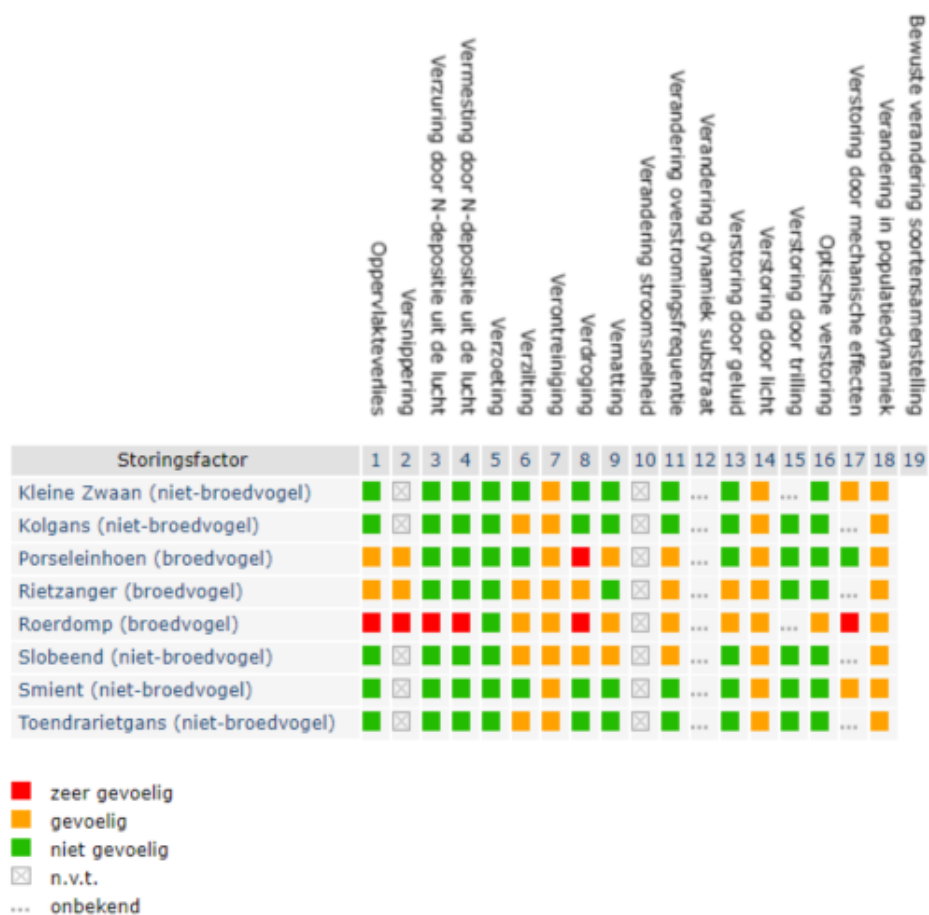
7.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

De geplande werkzaamheden vormen een lokale ingreep. De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, het Zuidlaardermeer, is circa 6,5 km (Figuur 2). Los van de roerdomp zijn er geen soorten of habitattypen binnen het Zuidlaardermeer aangewezen welke (zeer) gevoelig zijn voor stikstofdepositie vanuit de lucht (Figuur 6). Bij de ontwikkeling van de twee percelen naar twee woningen zal tijdelijk enige stikstofemissie en geluidsoverlast te verwachten zijn. Echter, gezien de afstand van de ingreep tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, de aard van het tussengelegen gebied, de omvang en de duur van de ingreep verwachten we geen nadelige effecten van deze ingreep op het Natura 2000-terrein. Echter gezien de ontwikkelingen rondom de stikstofdiscussie in Nederland en de onduidelijkheid die hier momenteel over grenswaarden heerst, is het aan te raden om voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden middels een Aerius-calculatie te bepalen of er als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden sprake zal zijn van een verhoogde stikstofdepositie op omliggende Natura 2000 gebieden en deze vervolgens te toetsen aan het op dat moment vigerende beleid.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De afstand tot het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van het NNN bedraagt ruim vier kilometer. Er geldt geen externe werking voor het NNN in Groningen. Dit betekent dat er van de voorgenomen werkzaamheden geen effect op het nabijgelegen NNN worden verwacht. De plannen zullen dus naar verwachting geen afbreuk doen aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Let op!

De effectenindicator geeft u géén informatie over de daadwerkelijke schadelijke effecten van een activiteit noch over de significantie hiervan. Hiervoor is maatwerk vereist. De effectenindicator geeft alleen generieke informatie over mogelijke effecten van de activiteit. Uit de effectenindicator kan dus niet op voorhand worden afgeleid of een activiteit schadelijk is.

Figuur 6 Effectenindicator N 2000-gebied Zuidlaardermeergebied. Er zijn voor dit N2000-gebied met uitzondering van de roerdomp geen habitattypen of soorten aangewezen welke (zeer) gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Bron: [Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit](#).

7.3 Houtopstanden

Voor binnen dit onderzoek bezochte terrein is in de voorgenomen plannen geen kap van bomen opgenomen. De beschreven potenties van de aanwezige bomen voor vleermuizen zullen derhalve niet wijzigen ten gevolge van de voorgenomen plannen.

Mocht er toch nog sprake gaan zijn van bomenkap in de rij zomereiken dan kan dit niet zonder meer plaatsvinden. Dan dient eerst uitgesloten te worden dat deze boom/bomen in gebruik is/zijn bij broedvogels of bij vleermuizen.

8 Conclusies en aanbevelingen

Geen nadelige effecten op beschermde soorten

Van de voorgenomen plannen (zonder kappen van bomen of werkzaamheden in de sloot bij het oostelijk gelegen perceel) verwachten we geen direct nadelige effecten op beschermde soorten. Er zijn immers geen (potenties voor) beschermde soorten waargenomen tijdens het veldbezoek en deze ook niet blijken uit reeds bekende gegevens (NDFF, 2019).

Te verwachten valt dat de soortenrijkdom in het onderzoeksgebied alleen maar zal toenemen nadat de geplande ontwikkeling heeft plaatsgevonden. In en rondom bebouwing met de daarbij behorende tuin geeft juist een veel geschikter leefgebied voor vele soorten dan bij het huidige gebruik mogelijk is. In eerste instantie zal dit vooral voor algemeen voorkomende soorten gelden.

Voor de ontwikkeling op de twee aangewezen percelen is voor het onderdeel soortgeen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Geen nadelige effecten op beschermde natuurgebieden

Van de voorgenomen plannen verwachten we geen nadelige effecten op Natura 2000-gebieden of op delen van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De voorgenomen plannen zijn van beperkte omvang en/of van beperkte duur. Toch adviseren we om, voorafgaand aan de daadwerkelijke bouwontwikkeling, na te gaan hoe de plannen zich verhouden tot het op dat moment vigerende stikstofbeleid. Gezien de recente perikelen rondom dit beleid en het daardoor al stopzetten van vele bouwontwikkelingen, is het niet duidelijk wat het beleid zal zijn op het moment dat deze plannen daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden. Op dit moment wordt geheel geen depositie van stikstof op beschermde natuur getolereerd, maar provincies werken momenteel aan een praktisch haalbaarder beleid.

Geen kapmelding of kapvergunning nodig

Voor dit terrein is in de voorgenomen plannen geen kap van bomen opgenomen. Daarmee is er dus geen noodzaak tot het doen van een kapmelding. Mochten er toch bomen moeten wijken voor de plannen, dan is het belangrijk eerst te bepalen of de boom/bomen in gebruik is/zijn bij beschermde soorten.

9 Geraadpleegde bronnen

Naslagwerken en rapporten

Twisk, P., van Diepenbeek, A., Bekker, J.P. & Twisk, P. (2010) Veldgids Europese zoogdieren. Zeist: KNNV Uitgeverij.

Digitale bronnen

NDFF. (2019, oktober 7). *Uitvoerportaal*. Opgehaald van Nationale Databank Flora en Fauna: ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/ export hiervan is opgenomen in Bijlage 2.

Bijlage 1 Toelichting bepalingen Wet natuurbescherming

Vanaf 1 januari 2017 geldt in Nederland de Wet natuurbescherming (Wnb). In deze wet zijn drie wetten samengevoegd, te weten:

- de Natuurbeschermingswet 1998;
- de Boswet en;
- de Flora- en faunawet.

Dit om tot een betere en duidelijkere bescherming van planten, dieren en gebieden te komen. De overheid zegt hierover:

‘De Wet natuurbescherming is gericht op het behoud en het zo mogelijk versterken van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van de bestanddelen daarvan en de bescherming van waardevolle landschappen, in nationaal en internationaal verband en het zo mogelijk versterken van de recreatieve, de educatieve en de beleevingswaarde van natuur en landschap, in samenhang met het beleid, om te komen tot een verduurzaming van de economie. Dit beleid wordt door de minister op hoofdlijnen vastgelegd in de nationale natuurvisie.’

Voor de bescherming van de natuur, kent deze wet drie beschermingsregimes:

- Soorten van de **Vogelrichtlijn 1979** (alle van nature in Nederland in het wild levende vogels);
- Soorten van de **Habitatrichtlijn 1992**, het Verdrag van Bern 1979 en het Verdrag van Bonn 1982;
- **Andere soorten** die vanuit nationaal oogpunt onder de Wet natuurbescherming worden beschermd (zie tabel ‘Andere soorten’ aan het einde van deze bijlage van het rapport.

Daarnaast kan het zijn dat er sprake is van ‘vrijgestelde soorten’. Hier kan sprake van zijn wanneer de minister van Economische Zaken bevoegd gezag is. Dan kunnen er soorten landelijk vrijgesteld zijn bij specifieke activiteiten.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn	Beschermingsregime andere soorten
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels te doden of te vangen	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in lid 1 te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in lid 1 in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art. 3.1 lid 4 Het is verboden vogels als bedoeld in lid 1 opzettelijk te storen	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantings- of rustplaatsen van dieren als bedoeld in lid 1 te beschadigen of te vernielen	Art. 3.10 lid 1c Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage c, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen
Art. 3.1 lid 5 Het verbod als bedoeld in lid 4 is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	

Elk van de drie genoemde beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen (zie kader hieronder) en vereisen voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Deze verbodsbepalingen sluiten één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en mogen niet overtreden worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen ("nee, tenzij"-principe).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of een vrijstelling moet aan de volgende drie criteria worden voldaan:

1. Er mag alleen worden afgeweken van de verbodsbepaling, wanneer geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
2. Voor de afwijking moet een in de wet genoemd belang staan (zoals bijvoorbeeld volksgezondheid of openbare veiligheid), afhankelijk van de verschillende beschermingsregimes;
3. De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort(en).

Daarnaast is voor een aantal handelingen een vrijstelling mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Bij het bepalen of een ontheffing kan worden verleend, wordt niet alleen naar de gevolgen van de ingreep voor het individuele organismen gekeken, maar ook naar de gevolgen voor de instandhouding van de soort. Dit betekent dat ook wordt gekeken naar het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort(en). Daarnaast zal altijd rekening gehouden moeten worden met de zorgplicht, ongeacht of het gaat om een beschermde soort of niet (zie kader hieronder).

Zorgplicht

Deze plicht geldt te allen tijde en houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze plicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. De huidige zorgplichtbepalingen zijn gecontinueerd en geïntegreerd vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet in de Wet natuurbescherming en de wet zegt hierover:

"Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving" (Artikel 2, lid 1).

en

"De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of het nalaten daarvan nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem/haar kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken." (Artikel 2, lid 2).

De gevolgen van de Wet natuurbescherming hangen af van de voorgenomen ingrepen en van de soorten die in het gebied aanwezig (kunnen) zijn. Het plangebied is het gebied waar de daadwerkelijke werkzaamheden (handelingen) plaatsvinden. Afhankelijk van de kenmerken van de activiteit kunnen storende effecten ook optreden buiten het plangebied (bijvoorbeeld geluid). De invloedssfeer van de werkzaamheden bepaalt daardoor de grootte van het onderzoeksgebied, wat dus meestal groter is dan het plangebied.

Dit betekent dat het onderzoeksgebied goed moet worden onderzocht op potenties voor het voorkomen van planten- en diersoorten en op de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of nesten. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, maar ook naar welke functie(s) het gebied voor deze soort(en) vervult. Soms zijn maatregelen mogelijk waarmee voorkomen kan worden dat door het verrichten van een handeling de verbodsbepalingen worden overtreden. Maatregelen kunnen effecten voorkomen, effecten verminderen of verzachten of effecten herstellen.

Een ontheffing (of vrijstelling) zal uitsluitend worden verleend als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Er is sprake van een in de wet genoemd belang;
- De handelingen leveren geen verslechtering/afbreuk op aan de staat van instandhouding van de soort.

Tabel B1.1 Overzicht Andere soorten, Artikel 3.10 Wnb, eerste lid, onderdeel a (dieren) en c (planten).

Amfibieën	Kreeftachtigen	Zoogdieren (vervolg)	Planten (vervolg)	Planten (vervolg)
Alpenwatersalamander	Europese rivierkreeft	Eekhoorn	Bosdravik	Moerasgamander
Bruine kikker		Egel	Brave hendrik	Muurbloem
Gewone pad	Libellen	Eikelmuis	Brede wolfsmelk	Naakte lathyrus
Kleine watersalamander	Beekrombout	Gewone bosspitsmuis	Breed wollegras	Naaldenkervel
Meerkikker	Bosbeekjuffer	Gewone zeehond	Bruinrode wespenorchis	Pijlscheefkelk
Middelste groene kikker	Donkere waterjuffer	Grote bosmuis	Dennenorchis	Roggelelie
Vinpoetsalamander	Gevlekte glanslibel	Grijze zeehond	Dreps	Rood peperboompje
Vuursalamander	Gewone bronlibel	Haas	Echte gamander	Rozenkransje
	Hoogveenglanslibel	Hermelijn	Franjegtentiaan	Ruw parelzaad
Dagvlinders	Kempense heidelibel	Huisspitsmuis	Geelgroene wespenorchis	Scherpkruid
Aardbeivlinder	Speerwaterjuffer	Konijn	Geplooid vrouwenmantel	Schubvaren
Bosparemoervlinder		Molmuis	Getande veldsla	Schubzegge
Bruin dikkopje	Reptielen	Ondergrondse woelmuis	Gevlekt zonneroosje	Smalle raai
Bruine eikenpage	Adder	Ree	Glad biggenkruid	Spits havikskruid
Donker pimperlauwtje	Hazelworm	Rosse woelmuis	Gladde zegge	Steenbraam
Duinparemoervlinder	Levendbarende hagedis	Steenmarter	Groene nachtorchis	Stijve wolfsmelk
Gentiaanblauwtje	Ringslang	Tweekleurige bosspitsmuis	Groensteel	Stofzaad
Grote paremoervlinder		Veldmuis	Groot spiegelklokje	Tengere distel
Grote vos	Vissen	Veldspitsmuis	Grote bosaardbei	Tengere veldmuur
Grote vuurvlinder	Beekdonderpad	Vos	Grote leeuwenklauw	Trosgamander
Grote weerschijnvlinder	Beekprik	Waterspitsmuis	Honingorchis	Veenbloembies
Iepenpage	Elrits	Wezel	Kalkboterbloem	Vliegenorchis
Kleine heivlinder	Gestippelde alver	Wild zwijn	Kalketrip	Vroege ereprijs
Kleine ijsvogelvlinder	Grote modderkruiper	Woelrat	Karhuizeranjer	Wilde averuit
Kommavilinder	Kwabaal		Karwijselie	Wilde ridderspoor
Pimperlauwtje		Planten	Kleine ereprijs	Wilde weit
Sleedoornpage	Zoogdieren	Akkerboterbloem	Kleine schorseneer	Wolfskers
Spiegelikkopje	Aardmuis	Akkerdoornzaad	Kleine wolfsmelk	Zandwolfsmelk
Veenbeslauwtje	Boommarter	Akkerogentroost	Kluwenklokje	Zinkviooltje
Veenbesparemoervlinder	Bosmuis	Beklierde ogentroost	Knollathyrus	Zweedse kornoelje
Veenhooibeestje	Bunzing	Berggamander	Knolspirea	
Veldparemoervlinder	Damhert	Bergnachtorchis	Korensla	
Zilveren maan	Das	Blaasvaren	Kranskarwij	
	Dwergmuis	Blauw guichelheil	Kruiptijm	
Kevers	Dwergspitsmuis	Bokkenorchis	Lange zonnedaauw	
Vliegend hert	Edelhert	Bosboterbloem	Liggende ereprijs	

Bronnen:

- Wetstekst Wet natuurbescherming (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-03-01/0>)
- Regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming), Nota n.a.v. het verslag, kst-33348-9 (<https://zoek.officiëlebezoekingen.nl/kst-33348-9.html>)
- Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken. Versie 1.3 december 2016.

Bijlage 2 NDFF gegevens

Tabel 1 De gegevens van de laatste drie jaar uit de Nationale Databank Flora en Fauna, met een straal van circa 300 meter rondom het plangebied te Sappemeer.

soort	aantal	datum	gedrag	protocol
Bosrietzanger	1	10-6-2019	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Braamsluiper	1	27-6-2019	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Braamsluiper	1	16-4-2016	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Egel	1	30-8-2017		101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Geelgors	1	19-5-2018	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Geelgors	1	28-7-2016	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Geelgors	1	10-6-2019	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Geelgors	1	19-5-2018	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Gekraagde roodstaart	1	23-5-2019	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Grasmus	1	19-5-2018	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Grasmus	1	19-5-2018	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Krabbenscheer	30	13-7-2017	ter plaatse	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Krabbenscheer	500	19-8-2016	ter plaatse	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Krabbenscheer	10	19-8-2016	ter plaatse	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Krabbenscheer	30	11-7-2018	ter plaatse	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Kramsvogel	1	3-3-2018	ter plaatse	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Ree	1	19-5-2018	foeragerend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Ree	1	19-5-2018	foeragerend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Turkse Tortel	1	28-7-2016	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Veldleeuwerik	51	18-2-2018	overvliegend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Wilde Zwaan	6	9-2-2019	ter plaatse	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Wilde Zwaan	3	17-2-2019	ter plaatse	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Wilde Zwaan	6	17-2-2019	ter plaatse	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Wilde Zwaan	7	11-2-2019	foeragerend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Wilde Zwaan	5	29-1-2019	foeragerend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Wilde Zwaan	3	17-2-2019	ter plaatse	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Zanglijster	1	23-5-2019	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Zanglijster	1	27-5-2019	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl
Zwartkop	1	2-5-2019	baltzend/zingend	101.000 Losse waarnemingen van Waarneming.nl